7/4743

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 2351
KONU : Soru Önergesi

02 Mart 2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

İLGİ : Başbakanlığın 17.02.2005 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-418-2/746 sayılı yazısı.

İlgi yazı eki Denizli Milletvekili Mustafa GAZALCI tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına tevcih edilen 7/4743 esas sayılı **yazılı soru önergesinde** yer alan sorulara verilen cevaplar aşağıda sunulmuştur:

Yıllardır izlenen yanlış politikalar sonucunda Türk tütüncülüğü ve sigara sanayi büyük darbe almıştır. Yerli tütün üretimi kullanımı azalırken dışardan tütün alımı artmıştır.

Tekel dört yıldır özelleştirme kapsamında olduğu için teknolojisini yenileyememiş günün koşullarına göre yeni yatırımlar yapamamıştır.

Tekel'in kendi ülkemizde yabancı sigara tekelleriyle yarışabilmek için yaptığı sınırlı yatırım girişimleri de engellenmektedir.

Son günlerde Tekel ile Tütün Üst Kurulu arasındaki anlaşmazlık basına yansımıştır. Tekel piyasanın istediği sert kutu sigara yapımı için ihaleyle İspanya'dan makineler getirmiş ve üretime başlamıştır. Ancak Tütün Üst Kurulu, kendisinden izin alınmadığını ve getirilen makinelerin yeni olmadığını belirterek bu girişimi engellemek istemektedir.

Bu duruma göre;

SORU 1– Tekel'in yabancı sigara tekelleriyle yarışabilmek için piyasanın istediği gibi üretim yapmasının Tütün Üst Kurulu tarafından engellenmesini nasıl karşılıyorsunuz?

CEVAP–1 Ülkemizdeki sigara pazarı, son yıllarda yumuşak pakette paketlenen sigaralar yerine, Hard-Box tabir edilen sert kutulu sigaralara doğru hızlı bir şekilde kayma göstermiştir. Son on yıllık dönemde yumuşak paket sigaraların yerini, büyük ölçüde sert paketlerde tüketiciye sunulan ürünler almıştır. Halen memleketimizde üretim yapan özel sektör sigara üreticileri tarafından üretilen sigaraların yaklaşık % 75'lik bölümü sert paketlerde piyasaya sunulmaktadır. TEKEL'de ise mevcut sigara üretim kapasitesinin ancak % 10'luk bölümünde sert paket sigara üretilebilmektedir.

Tekel Genel Müdürlüğü tarafından; sert kutu üretiminin süratle artırılarak, talebin karşılanması, pazar payının yükseltilmesi amacıyla Ballıca Sigara Fabrikası'na iki yeni üretim hattı alımı için ihale açılmış ve makinalar üretime başlamış, diğer taraftan da Tokat Sigara Fabrikasında mevcut 8 adet 200 paket/dk devirli yumuşak paket sigara paketleme makinesinin yerine 8 adet 200 paket/dk devirli sert paket sigara paketleme makinesinin, gerekli idari izin ve yetkiler alınarak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu usulleri çerçevesinde kiralama suretiyle temini yoluna gidilmiş, 8 adet sert kutu makinesinin açılan ihaleyi kazanan İspanyol MTS firmasından peyderpey getirilmesine başlanmıştır. Aynı amaçla, Tekel' in bağlı dış ortaklığı Kıbrıs Türk Tütün Endüstrisi Limited Şirketinden, bu şirketin MTS firmasından satın aldığı 3 adet 200 paket/dk devirli sert paket kutulu sigara paketleme hattının kullanımı amacıyla da anılan Şirket ile kira sözleşmesi imzalanmıştır.

./..

7/4743

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/
KONU : Soru Önergesi

Söz konusu makinaların yurdumuza gelişi ile birlikte 4733 sayılı Yasa ve buna bağlı olarak Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından çıkarılan Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yürütülen işlemlerle ilgili olarak, Tekel Genel Müdürlüğü ve Tütün Üst Kurulu arasında, basında da kimi köşe yazarları tarafından çarpıtılarak işlendiği üzere, Yargıya intikal eden anlaşmazlıkların doğduğu ve bu gelişmelerin tırmandığı kamuoyu tarafından da bilinmektedir. İlgili Yasadaki boşlukların yorumlanış biçimi ve Tütün Üst Kurulu'nun Yasada yeni kurulan tesislerle ilgili hükmü, ötedenberi faaliyette bulunan fabrikalardaki makine değişimine de dayanaksız şekilde uygulaması sonucu, Tekel'in montajı bitmiş makinaları kullanamaması, rekabette geri düşmesi, pazar kaybetmeye devam etmesi durumuyla karşıkarşıya kalınmıştır.Faaliyetini sürdüren firmalarda yapılacak makine değişimi veya ilave makina getirilmesi ile ilgili Yasadaki mevcut boşluğun giderilmesi, yapılan yanlış yorumların izalesi ve aynı zamanda Kanunun gerek lafzına gerekse ruhuna uygun hale kavuşturulmasını teminen, 4733 sayılı Kanunda değişiklik öngören bir Kanun Tasarısı hazırlanarak, Yüce Meclise sunulmuş bulunmaktadır.

SORU 2– Tekel'in özelleşmesi ve özelliklede yabancılara satılması durumunda sigara sanayimizin korunması için önlemler alınmış mıdır?

CEVAP 2– Tekel Genel Müdürlüğünün özelleşme süreci devam etmektedir. Bilindiği üzere, önceki yıl yapılan ihale sonuçları yeterli bulunmadığı için, özelleştirme sonuçlandırılmamıştır. Gerek sigaralar üzerinden alınan vergilerin hazine gelirleri açısından önemi, gerek tütün mamulleri kullanımının birey ve halk sağlığı ilişkileri ve memleketimizin önemli bir tütün üreticisi ülke olma konumu, sigara sanayinin ve bu kapsamda Tekel' in özelleştirilmesi olayını yakından ele almamıza neden olmaktadır. Mevcut mevzuatımızın aksayan yönlerini ele almak, kontrol mekanizmalarını herkes için adil ve eşit bir şekilde uygulamak hedefimizdir.

SORU 3– Tekel'in vergi yoluyla hazineye kazandırdığı gelir ne kadardır? Özelleştiği takdirde bu gelirden hazine yoksun kalmayacak mıdır?

CEVAP 3– Tekel Genel Müdürlüğü faaliyetleri sonucu, 2004 yılında tahakkuk eden 3.346.579 Milyar TL.na karşılık hazineye 3.356.415 Milyar TL vergi ödemesi yapılmıştır. Aynı performansın özelleştirme sonrası alıcı tarafından da gösterileceği ve tahakkuk eden verginin hazineye ödeneceği tabiidir. Vergi kayıplarının önlenmesi ana hedefimizdir.

SORU 4– Tekel fabrikalarında kaç işçi çalışmaktadır? Özelleştirildiği takdirde bu işçiler nasıl korunacaktır?

CEVAP 4– Tekel Genel Müdürlüne bağlı sigara fabrikalarında 4022, pazarlama ve dağıtım birimlerinde 1539, yaprak tütün işleme tesislerinde 8695, tuz işletmelerinde 239, ambalaj fabrikası ve diğer birimlerde 540 olmak üzere, toplam 15.035 işçi çalışmaktadır. Özelleşme olan birimlerdeki işçiler ihtiyaç olması halinde Tekel' in başka birimlerinde istihdam edilmekte, kıdem tazminatlarını alarak emekli olmakta yada alıcı tarafında çalıştırılmaktadırlar. Ayrıca bu işçiler, 2004/7898 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde ihtiyaç bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilebilmektedirler.

./..

7/4743

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/
KONU : Soru Önergesi

SORU 5 – Ülkemizin sigara pazarını bütünüyle yabancılara kaptırmamak için hükümet olarak ne gibi önlemler almayı düşünüyorsunuz?

CEVAP 5– Memleketimiz mevzuatına uygun olarak faaliyette bulunan tüm kuruluşlar yerli yada yabancı sermaye ayrımı yapılmaksızın kanun önünde eşit imkan, hak ve sorumluluklara tabidir.

SORU 6 – 2001 yılından sonra kurulan Tütün Üst Kurulu tütüncülüğümüzün ve sigara sanayimizin gelişmesinde olumlu bir rol oynamış mıdır?

CEVAP 6 – Geçtiğimiz hükümetler döneminde bilinen koşullarda oluşturulan kimi üst kurulların, tabi oldukları yasalardan, kuruluş biçimlerinden yada teşkilatlarının yetersizliğinden kaynaklanan sorunların ve yetersizliklerin bulunduğu bir gerçektir. Bunların giderilmesine yönelik olarak alınması öngörülen tedbirler, bir paket halinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş olup, yaşanan tıkanıklıkların aşılabilmesini teminen hızla sonuçlandırma yolunda çaba gösterilmektedir.

SORU 7 – Tütüne konan kotayı kaldırmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 7– Kısaca Tütün Kanunu olarak bilinen 4733 sayılı Yasada, bir tütün kotası uygulaması mevcut bulunmamaktadır. Bu kanunda esas olarak, tütün üretiminin, üretici ve alıcılar arasında yapılan sözleşmelerle serbest olarak yapılması düzenlemesi getirilmiştir. Ancak, zaman zaman sözleşme dışı veya sözleşmede belirlenenin üzerinde yapılan tütün üretimi ile karşılaşılabilmekte, bu tütünlerin de üreticinin elinde kalmaması yönünde yasal düzenlemelere gidilmektedir.

Tütün Üst Kurulunun kuruluşu ve düzenleme yetkisi de, yine bu kanundan kaynaklanmaktadır. Soru önergesine de hakim olan kimi hususların giderilmesi ya da günümüz şartlarında yeniden değerlendirilmesi amacıyla söz konusu yasanın bir bütün içerisinde ele alınmasında yarar görülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini takdir ve tensiplerinize arz ederim.

Kemal UNAKITAN
Maliye Bakanı